

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček
Václav Štěrba

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
BÝVALÁ JUGOSLÁVSKÁ REPUBLIKA MAKEDONIE	3
TURECKO	4
PŘEHLED AKTUÁLNÍHO VÝVOJE	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	7
SUMMIT EU-USA	7
USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU O SZBP	9
VZTAHY EU-IZRAEL	10
SUMMIT EU-RUSKO	11
SÚDÁN A MEZINÁRODNÍ TRESTNÍ SOUD	13
DOKUMENTY SZBP EU	14

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

BÝVALÁ JUGOSLÁVSKÁ REPUBLIKA MAKEDONIE

Pozadí

Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM) je od prosince 2005 kandidátskou zemí EU, dosud s ní však nebyly zahájeny přístupové rozhovory. Ve svém posledním hodnocení Komise¹ si FYROM vysloužila pochvalu za zrychlující reformy v oblasti státního zastupitelství, mezinárodních vztahů, policejní reformy či decetralizace. Kritika naopak směřovala k celkově pomalému tempu reforem, nevyřešenému sporu s Řeckem o název Makedonie, reformě soudnictví a státní správy, politice zaměstnanosti či kvalitě podnikatelského prostředí. Komise nicméně naznačila, že nezbytný pokrok může být dosažen v roce 2008.

Aktuálně

Dne 1. června 2008 se ve FYROM konaly předčasné parlamentní volby, které byly narušeny opakovaným násilím (zejména v oblastech, kde převažuje albánské etnikum) a které podle pozorovatelů z OBSE nedostály mezinárodním standardům. Problémem bylo kromě organizovaného násilí také zastrašování a nedostatečná aplikace práva ze strany úřadů. Komisař pro rozšíření Olli Rehn této události „hluboce lituje“ a žádá její vyšetření stejně jako opakování voleb v relevantních volebních obcích.² Tato událost se pravděpodobně projeví v roční hodnotící zprávě Komise (bude zveřejněna v listopadu 2008), protože řádné a demokratické volby jsou součástí politických kritérií pro zahájení přístupového procesu. Od této zprávy FYROM očekává doporučení zahájit přístupová vyjednávání.

Dne 10. června 2008 se v Bruselu konala tisková konference, na které Antonio Misolowski, ministr zahraničí FYROM, ujistil EU, že vláda nebude zformována, dokud každý jednotlivý poslanec nebude zvolen řádně a demokraticky a že vyšetřování incidentů již začalo. Současně zdůraznil, že se cítí být připraven k otevření přístupových rozhovorů už tento rok a že je ohledně této možnosti optimistický.³

Očekávaný vývoj

Otázka otevření přístupových rozhovorů s FYROM bude projednávána na nadcházejícím summitu EU 19.-20. června 2008. Současné předsednictví EU preferuje vstřícnost vůči Skopje, nicméně Francie, předsedající EU v druhé půli roku 2008,

¹ Jedná se o zprávu Komise Evropskému parlamentu a Radě z března 2008. Dokument k dispozici [ZDE](#).

² Prohlášení Olliho Rehna k volbám ve FYROM k dispozici [ZDE](#).

³ Více informací viz. EUROPOLITICS 10. 6. 2008. *Skopje ready for accession talks this year, says Milosowski.*

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

bude spíše skeptická, protože podporuje Řecko v jeho sporu o název Makedonie. Tento spor se může stát hlavní překážkou na cestě FYROM do EU.⁴

TURECKO

Pozadí

Francie je v rámci EU největším odpůrcem vstupu Turecka do EU. Francouzský prezident Nicolas Sarkozy je zastáncem uspořádání spolupráce EU-Turecko pouze na bázi privilegovaného partnerství. Dne 23. dubna 2008 přijala francouzská vláda návrh reformy ústavy, který ruší povinnost vyhlášovat referendum v případě ratifikace přístupové smlouvy. Tento krok byl vzápětí doplněn prohlášením francouzského prezidenta, že v případě tureckého vstupu do EU referendum vyhlásí.^{5 6}

Francouzská pozice se projevila i během vyjednávání 18-měsíčního programu předsednictví, kde v kapitole rozšíření Francie prosazovala odkaz na vedení jednání s Tureckem (vyškrtnutí slova „přístupových“).

Aktuálně

Dne 31. května 2008 začal ve Francii proces schvalování dodatku k ústavě, který ustanovuje povinnost vyhlásit referendum v případě, že přistupující země představuje alespoň 5 % populace EU. Jedná se o jasný krok proti tureckému přistoupení k EU, neboť z kandidátských a potenciálních kandidátských zemí se toto opatření vztahuje pouze na Turecko.

Dne 3. června 2008 prohlásil turecký ministr zahraničí Ali Babacan, že Ankara je „rozzlobena takovýmito snahami o prosazení diskriminačního přístupu vůči Turecku do francouzské ústavy“. Ankara doufá, že dodatek k ústavě nakonec nebude přijat.⁷ Babacan rovněž varoval, že neustálá debata, jestli Turecko patří či nepatří do Evropy, může v tureckých občanech vzbudit pocit, že nejsou v EU vítáni.⁸ Podle něho by Turecko mohlo vstoupit do EU do roku 2013.

Turecko-francouzské neshody se odehrávají na pozadí intenzivního vyjednávání EU s Tureckem. Dne 27. května 2008 se konalo setkání společného parlamentního výboru EU-Turecko a stejného dne bylo pořádáno i jednání v rámci Asociační rady (Accession Council) EU-Turecko. EU ocenila turecký závazek k přijímání reforem,

⁴ Řecko si klade k otevření přístupových rozhovorů podmínku, podle které musí dojít ohledně názvu ke kompromisu. Řecko je v tomto bodě neústupné, na summitu NATO v Bukurešti v dubnu roku 2008 z tohoto důvodu zablokovalo vstup FYROM do NATO.

⁵ Bližší informace viz. přehled SZBP květen 2008

⁶ Bližší informace ke stavu tureckých přístupových rozhovorů viz. přehled SZBP duben 2008.

⁷ Více informací viz. EUROPOLITICS 5. 6. 2008. *Turkey vents anger at French plan for referendum.*

⁸ Nicméně květnový průzkum tureckého veřejného mínění (MetroPOLL) ukazuje, že v současnosti je zhruba 62 % tureckých občanů pro vstup do EU a jen asi 27 % proti.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

nicméně upozornila na přetrvávající problémy např. v oblasti soudnictví, vojenských sil, svobody projevu, koexistence náboženských skupin či práv žen a dětí. Měl by proto vzniknout Národní program pro přijímání *Acquis communautaire*.^{9 10}

PŘEHLED AKTUÁLNÍHO VÝVOJE

Pozadí

Irské NE Lisabonské smlouvě zdvihlo vlnu otazníků o budoucím vývoji EU. To se týká i politiky rozšíření.

Evropská rada

Evropská rada konaná ve dnech 19. a 20. června 2008 přinesla reakce vrcholných představitelů států EU. Francouzský prezident Nicolas Sarkozy dal najevo, že bez Lisabonské smlouvy EU nebude schopna přijímat nové členy. Na straně Francie v této otázce stojí rovněž Německo.

Naproti tomu např. Slovinsko, Česká republika, Polsko, Itálie a Finsko (spolu s Komisí) jsou názoru, že proces rozšíření může pokračovat bez zpomalení i nadále. Janez Janša, předseda Evropské rady, prohlásil, že proces rozšíření by se neměl stát „obětí“ Lisabonské smlouvy. Český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg uvedl, že „Věci se tím neusnadní (irským NE), nicméně se stávajícími nástroji bezesporu můžeme v integraci pokračovat“¹¹.

V závěrech Evropské rady¹² EU znovu potvrzuje své závazky k západnímu Balkánu a zdůrazňuje konečný cíl procesu rozšíření – vstup do EU.

- Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM) má podle závěrů šanci ještě v roce 2008 zahájit přístupové rozhovory. Splněny však musí být podmínky, mezi něž patří i dosažení dohody s Řeckem o název Makedonie.
- Albánie má dále pracovat na zajištění svobodných voleb v roce 2009, boji proti korupci a organizovanému zločinu a zdokonalení soudnictví a veřejné správy.
- Černá hora dosáhla podle Evropské rady pokroku, stejně jako Albánie však musí vylepšit stav mnoha oblastí, včetně vypracování zprávy o úspěšné implementaci *acquis communautaire*.
- Evropská rada vítá podepsání dohody o stabilizaci a přidružení (SAA) s Bosnou a Hercegovinou¹³ a zdůrazňuje, že Bosna a Hercegovina se má soustředit na podmínky pro předání pravomocí směrem od OSN k EU.

⁹ Národní program by měl sloužit jako plánovací nástroj a měl by se pohybovat v rámci Přístupového partnerství (Accession Partnership), které bylo přijato v březnu 2008.

¹⁰ Více informací k setkání společného parlamentního výboru a jednání Asociační Rady [ZDE](#).

¹¹ Více informací viz EUROPOLITICS, 20. 6. 2008. *Future enlargement: Summit reveals rifts among member states*.

¹² Závěry Evropské rady k dispozici [ZDE](#).

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: stervav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- Srbsku může být udělen kandidátský status, jakmile splní patřičné podmínky.
- Co se týká Kosova, EU se zavazuje k „hraní vedoucí role při zajištění stability v Kosovu“, především skrze misi EULEX a zvláštního zastupitele pro Kosovo (EUSR Kosovo).

Evropská rada rovněž reaguje na zprávu Komise Západní Balkán: Rozvoj evropských perspektiv (Western Balkans: Enhancing the European Perspectives) z března 2008¹⁴ a vymezuje pro západní Balkán tři prioritní oblasti posílení spolupráce. Jedná se o:

- rozšíření společenstevních politik a zdokonalení regionální spolupráce (např. má začít jednání o Smlouvě o společenstevním transportu (Transport Community Treaty), dále má být implementováno Společenství energie (Energy Community), prohlubovat se má soudní spolupráce atd.),
- usnadnění mezilidských kontaktů a rozvoj občanské společnosti (např. liberalizace vízové politiky, rozšíření programu Erasmus Mundus),
- hospodářský a společenský rozvoj a posílení „good governance“ (Evropská rada vítá již započaté iniciativy, např. založení Regionální školy veřejné správy (ReSPA)).

Evropský parlament k rozšíření

Dne 24. června 2008 byl zahraničním výborem Evropského parlamentu (EP) schválen návrh usnesení EP k dokumentu Komise o strategii rozšíření 2007¹⁶ ¹⁷. EP připomíná, že „integrační kapacita odráží schopnost Unie přijmout v určitém okamžiku rozhodnutí o svých politických cílech, a tedy jich i dosáhnout“. K těmto cílům počítá:

- podporu hospodářského a sociálního pokroku, vysoká úroveň zaměstnanosti,
- schopnost jednat na mezinárodní scéně,
- podporu práv a zájmů členských států,
- prosazování základních lidských práv a svobod.

Podle EP je proto nutné, aby rozšíření bylo následováno obdobím konsolidace; pokud by tato podmínka nebyla dodržena, zvětšovalo by se nebezpečí, že vznikne „Unie několika konfigurací“. To by mohlo ohrozit schopnost Unie rozhodovat a jednat. Návrh usnesení je proto hodnocen jako jednoznačný tlak na zpomalení procesu rozšiřování¹⁸.

¹³ K podpisu smlouvy došlo 16. června 2008 na zasedání Rady po několikaměsíčním zdržení, které bylo způsobeno problémy s překladem textu dohody ze strany EU. Bližší informace o vývoji podpisu předcházejícím a předáváním pravomocí viz. Přehled SZBP květen 2008.

¹⁴ Dokument k dispozici [ZDE](#)

¹⁵ Bližší informace k dokumentu viz. Přehled SZBP březen 2008.

¹⁶ Návrh usnesení EP k dispozici [ZDE](#).

¹⁷ Více informací o dokumentu Komise k dispozici [ZDE](#).

¹⁸ Viz. Euobserver, 25. 6. 2008. *MEPs move to make EU enlargement harder.*

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EP se rovněž domnívá, že „je třeba překlenout propast mezi strategií rozšiřování Unie a politikami sousedství“. V tomto smyslu považuje EP posílení sousedské politiky navržené Komisí za nedostačující. Navrhuje proto „vytvořit prostor založený na společných politikách“, konkrétně např. v hospodářské a finanční sféře, v oblasti obchodu, energetiky atp.

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

SUMMIT EU-USA

Popis problematiky

Dne 10. června 2008 se ve slovinském Brdu konal každoroční summit EU-USA. Americkou stranu zastupoval prezident George Bush, evropskou stranu předseda Evropské rady Janez Janša a předseda Komise José Barroso. Vzájemné vztahy EU-USA vycházejí především z Nové transatlantické agendy z roku 1995.¹⁹

Mínulý summit, konaný v dubnu 2007 ve Washingtonu, přinesl především dohodu o snížení netarifních překážek vzájemného obchodu podle tzv. Rámce pro rozvoj transatlantické hospodářské spolupráce²⁰, projekty v oblasti rozvoje nových energetických technologií a prohlášení na podporu míru, lidských práv a demokracie ve světě. Vznikla rovněž Transatlantická hospodářská rada²¹, která dohlíží nad prováděním Rámce pro rozvoj.²²

Jednání v institucích EU

Dne 5. června 2008 se k nadcházejícímu summitu vyjádřil ve svém usnesení²³ Evropský parlament (EP). V něm otevřeně kritizuje současnou podobu transatlantických vztahů a vyslovuje naději na zlepšení po nástupu nového prezidenta USA. Konkrétně EP vyzývá k:

- uzavření ambiciózní smlouvy o postkjótském režimu boje proti změnám klimatu nejpozději na konferenci OSN v Kodani (prosinec 2008),
- okamžitému zrušení vízové povinnosti pro všechny občany EU,
- dodržování lidských práv v boji proti terorismu ze strany USA a tlaku na USA ze strany Rady v této otázce,

¹⁹ New Transatlantic Agenda ke stažení [ZDE](#).

²⁰ Framework for advancing transatlantic economic integration between the European Union and the united States of America – ke stažení [ZDE](#).

²¹ Transatlantic Economic Council (TEC)

²² Konkrétnější informace k minulému summitu viz. Přehled SZBP duben 2008.

²³ Usnesení k dispozici [ZDE](#).

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- spolupráci na přesvědčení Íránu k dodržování rezolucí OSN a přijetí společné strategie v oblasti odzbrojení,
- diskuzi o protiraketové obraně v Evropě na širší bázi (EU+NATO). EP zastává názor, že vybudování protiraketové obrany může ohrozit snahy o odzbrojení,
- zvýšení mimořádné pomoci s ohledem na rostoucí ceny potravin a strukturální reformy, které tento problém do budoucna mohou vyřešit. EU i USA by potom měly zvýšit svou pomoc rozvojovým zemím tak, aby mohly být dosaženy Rozvojové cíle tisíciletí.
- posílení vzájemných vztahů sjednáním Dohody o transatlantickém partnerství a zavedení pravidelných přezkumů této dohody, aby byl plně využit její potenciál.

Závěry summitu

Výstup summitu státníci zveřejnili ve společném prohlášení.²⁴ V oblasti bezpečnosti, míru, lidských práv a demokracie politici znovu připomněli své závazky k Balkánu, Afghánistánu a Iráku a průběhu blízkovýchodního mírového procesu.

- Ohledně Íránu a jeho nukleárního programu (který je prioritou zejména americké zahraniční politiky) došlo ke shodě na nutnosti tvrdšího postupu. EU a USA „jsou připraveny doplnit stávající sankce dalšími opatřeními“ a rovněž chtějí podniknout „kroky, které zajistí, aby iránské banky nemohly zneužívat mezinárodní systém k podpoře proliferace a terorismu“.
- USA se pak zavázaly k tomu, že „zajistí, aby boj s terorismem probíhal v souladu s mezinárodním právem“, a to zejména v oblasti lidských práv.

Transatlantické partnerství se soustředí především na vzájemné ekonomické vazby.

- Společné prohlášení zdůrazňuje úspěšnost snah o bližší spolupráci od minulého summitu, zejména v oblasti snížení regulační zátěže obchodu či zlepšení práv duševního vlastnictví.²⁵
- Nevyřešeným nicméně zůstal zákaz dovozu drůbeže z USA do EU. V USA omývají drůbež chlórem místo vodou, což je proti evropským předpisům. Komise momentálně pracuje na kompromisním návrhu, který by dovoz povolil za podmínky dodatečného označení na obalu.²⁶
- „Visa Waiver Program“ by měl být tento rok rozšířen na všechny státy EU.

Co se týká globálních výzev, summit přinesl následující výsledky:

- Shodu na nutnosti dosažení pozitivních výsledků v rámci rozvojového kola jednání WTO.

²⁴ Společné prohlášení k dispozici [ZDE](#).

²⁵ Transatlantická hospodářská rada v této souvislosti vydala zprávu o pokroku, která je součástí společného prohlášení. EU i USA zdůrazňují svoji vůli z této zprávy při další hospodářské kooperaci vycházet.

²⁶ Bližší informace ke sporu viz. EUROPOLITICS 10. 6. 2008. *Chicken dispute overshadows transatlantic summit.*

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacek@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- Opětné potvrzení snahy o dosažení Rozvojových cílů tisíciletí a zejména zdvojení oficiální rozvojové pomoci Africe dvojnásobně do roku 2010 v porovnání s rokem 2004.
- Shodu na nutnosti dosáhnout dohody ohledně boje proti změně klimatu do konce roku 2009; George Bush nicméně prohlásil, že takové dohody se musí zúčastnit rovněž Čína a Indie.

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU O SZBP

Popis problematiky

Dne 4. června 2008 se v evropském parlamentu konala pravidelná roční debata o SZBP, tentokrát i za účasti Vysokého představitele pro SZBP Javieru Solanu, což je považováno za přelom. Diskutována byla Zpráva Výboru pro zahraniční věci o provádění Evropské bezpečnostní strategie (EBS) a Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP).²⁷ Dne 5. června 2008 pak EP schválil usnesení o EBS a SZBP, které vychází ze zmiňované zprávy.²⁸

Jednání v institucích EU

Usnesení EP identifikuje za roky 2007-2008 především tyto slabiny SZBP:

- EU nemá civilní mírové sbory a kapacity v oblasti civilní ochrany a humanitární pomoci.
- Zpoždování dodávek a růst nákladů při nákupu letadel dlouhého doletu (Airbus A 400M).
- Nevyváženost příspěvků členských států k personálnímu zajištění misí EBOP.
- Nedostatek vrtulníků.

Dále se v usnesení EP vyjadřuje k následujícím problémům:

- EP vítá podepsání lisabonské smlouvy; europoslanec Jacek Saryusz-Wolski dokonce označuje její část týkající se SZBP jako jednu z částí nejnovativnějších.²⁹
- Co se týká EBS, EP vyzývá Javieru Solanu, aby vypracoval Bílou knihu, v níž zhodnotí implementaci EBS od roku 2007; rovněž se staví za větší demokratickou kontrolu při vytváření inovované EBS.
- V oblasti vojenských kapacit EP lituje toho, že současné pojetí bojových skupin doposud neumožnilo jejich nasazení a neřeší tak problémy s vytvořením sil při konkrétních operacích. Dále vyzývá k vytvoření operačního střediska EU pro stálé plánování a operační schopnost vést vojenské operace EBOP.

²⁷ Zpráva ke stažení [ZDE](#).

²⁸ Usnesení k dispozici [ZDE](#).

²⁹ Dvěma nejviditelnějšími změnami je zavedení postu stálého předsedy Evropské rady a ministra zahraničí EU.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacek@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- Mise EBOP podle EP neustále zvyšují tlak na financování SZBP. Jacek Saryusz-Wolski v této souvislosti podotýká, že „buď podpoříme tuto politiku finančně, nebo musíme znovu promyslet, zda opravdu chceme být globálním hráčem“.
- EP zdůrazňuje, že EBOP by mělo být podřízeno parlamentní kontrole a že EP je v tomto směru legitimním orgánem na evropské úrovni.

Javier Solana ve svém proslovu³⁰ k EP zdůraznil roli Lisabonské smlouvy, která podle něho vyřeší mnoho problémů, jež EP kritizuje. Její ratifikaci dokonce označil jako „okamžik pravdy“.

Další předpokládaný vývoj

Do konce roku 2008 by měla být revidována a doplněna EBS.³¹ Podle slov Javiera Solany ke stávajícím prioritám v EBS definovaným (zbraně hromadného ničení, terorismus, organizovaný zločin a regionální konflikty) pravděpodobně přibude klimatická změna a její dopady na mezinárodní bezpečnost, ale také migrace nebo informační bezpečnost.

Kritickým okamžikem pro další vývoj SZBP se stává odmítnutí ratifikace Lisabonské smlouvy v Irsku, kde se k této otázce konalo referendum dne 12. června 2008. Tímto vývojem je momentálně vážně ohroženo další zdokonalování mechanismů SZBP.

VZTAHY EU-IZRAEL

Popis problematiky

Vztahy EU-Izrael jsou součástí Evropské politiky sousedství (ENP). Konkrétně jsou založeny na asociační dohodě z roku 2000³² a v jejím rámci na akčním plánu z roku 2004³³. V dubnu 2008 vydala Komise zprávu, která hodnotila pokrok států účastnících se ENP, v níž byl Izrael hodnocen vysoce kladně a která otevřela dveře možnostem prohlubování vzájemné spolupráce^{34 35}. Dne 16. června 2008 se v Lucemburku konalo v pořadí již osmé setkání asociační rady (Association Council) mezi EU a Izraelem. Asociační rada je rozhodujícím tělesem vzájemných vztahů, které se schází jednou ročně a které navrhuje případné posílení spolupráce.

³⁰ Text proslovu k dispozici [ZDE](#).

³¹ O této věci rozhodla Evropská rada v prosinci 2007, když pověřila Javiera Solanu vypracováním nové EBS.

³² Asociační dohoda k dispozici [ZDE](#).

³³ Akční plán ke stažení [ZDE](#).

³⁴ Hodnotící zpráva k dispozici [ZDE](#).

³⁵ Více informací o této zprávě viz. Přehled SZBP duben 2008.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jednání v institucích EU

Asociační rada na setkání přijala společné prohlášení³⁶, které „značí novou fází ve vzájemných vztazích“. EU by s Izraelem měla posílit spolupráci v mnoha oblastech jako například:

- politický dialog (např. setkání ministerské trojky na okraj zasedání Generálního shromáždění OSN),
- sociální spolupráce (zaměstnanost, rovnost pohlaví...),
- obchodní spolupráce (např. založení pracovní skupiny ke zkoumání možností integrace Izraele do společného trhu),
- trilaterální spolupráce mezi EU, Izraelem a Palestinci (energie, doprava, obchod),
- doprava, energie, životní prostředí, technologie a další.

V nejbližší době by také měla začít práce na novém akčním plánu, neboť ten současný vyprší v dubnu 2009. EU nicméně dále tlačí na pokračování blízkovýchodního mírového procesu („EU podtrhuje naléhavou potřebu rychlých a citelných výsledků...“) a kritizuje pokračující růst osídlení na okupovaných palestinských územích. Vyzývá rovněž k zrušení omezení pohybu na Západním břehu Jordánu.

Deklarované posunutí vztahů mezi EU a Izraelem na vyšší úroveň vyvolalo ostrou reakci arabského světa. Např. egyptská vláda a palestinský premiér Salaam Fayad argumentují, že nabídnout Izraeli privilegovaný status v době, kdy mírové rozhovory jsou neúspěšné a Izrael nedodrží své mírové přísliby z Annapolis (listopad 2007) může být nebezpečné. S vývojem nejsou spokojeni ani někteří evropští činitelé. Francis Wurtz (europoslanec, předseda GUE-NGL³⁷) ve svém dopise Josému Barrosovi, Javieru Solanovi a Nicolasi Sarkozymu nazval společné prohlášení „totálně nepochopitelným“.³⁸

Další předpokládaný vývoj

Dne 13. července 2008 se bude v Paříži konat summit EU-Středomoří, na kterém by měla být zahájena spolupráce v rámci Unie pro Středomoří. Očekává se složité hledání dohody, přičemž jedním z důvodů jsou i vztahy arabských států a Izraele. Posílení vztahu EU-Izrael měsíc před setkáním v tom může sehrát svoji úlohu.

SUMMIT EU-RUSKO

Popis problematiky

Ve dnech 26.-27. června 2008 se v sibiřském městě Hanty-Mansijsk konal 21. summit EU-Rusko. Ruskou stranu zastupoval prezident Dmitrij Medveděv, EU reprezentovali

³⁶ Společné prohlášení k dispozici [ZDE](#).

³⁷ [Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice](#).

³⁸ Více informací k širší reakci na jednání EU-Izrael viz EUROPOLITICS, 20. 6. 2008. *Israel's special status request sparks controversy*.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

na nejvyšší úrovni předseda Evropské rady Janez Janša a předseda Komise José Barroso. Vzájemné vztahy s Ruskem jsou založeny na Smlouvě o partnerství a spolupráci z roku 1997³⁹. V roce 2005 pak byly sjednány čtyři tzv. společné prostory (common spaces), v jejichž rámci se rozvíjí další spolupráce⁴⁰.

Horkými body vzájemných vztahů mezi EU a Ruskem je především dojednávání nové smlouvy o partnerství, jejíž uzavření dlouho komplikoval polský a litevský nesouhlas⁴¹. V centru pozornosti je také napětí mezi Ruskem a Gruzíí. V tomto sporu se EU staví na stranu Gruzie⁴².

Výsledky summitu

Summit je hodnocen jako úspěšný a je označován jako počátek „nové éry“ či „prolomení ledů“.

- EU se s Ruskem dohodla na počátku jednání o nové partnerské smlouvě. Stávající smlouva podle společného prohlášení⁴³ zůstane v platnosti, dokud nebude nahrazena dohodou novou.
- Shody bylo dosaženo též ohledně přeshraniční spolupráce do roku 2013. EU zde spolupracuje s Ruskem na sedmi projektech podporujících hospodářský a sociální rozvoj regionů při vzájemné hranici.⁴⁴
- Státníci vyslovili svoji spokojenost s implementací cestovních map čtyř společných prostorů.

EU bude při vyjednávání nové smlouvy tlačit např. na liberalizaci ruského energetického trhu, zajištění bezpečnosti energetických dodávek a dodržování lidských práv, Rusko zase bude prosazovat lepší přístup na vnitřní trh Unie, zrušení vízových restrikcí či rozšíření vědecké a technické spolupráce.

Očekávaný vývoj

Dne 4. července 2008 se koná první kolo vyjednávání nové smlouvy o partnerství, jehož úkolem je definovat rozsah a oblasti rozhovorů. Francie, která nyní EU předsedá, je ohledně dojednání smlouvy optimistická. Předseda francouzské vlády Francois Fillon dokonce doufá, že se podaří vyjednávání zakončit během francouzského předsednictví. Dne 14. listopadu 2008 se bude konat další summit EU-Rusko. Do této doby by mělo být dosaženo konkrétních výsledků, zejména na poli energetické spolupráce.⁴⁵

³⁹ Dohoda o partnerství a spolupráci ke stažení [ZDE](#).

⁴⁰ Více informací o společných prostorech k dispozici [ZDE](#).

⁴¹ Podrobnější informace viz. Přehled SZBP březen 2008.

⁴² Bližší informace viz. Přehled SZBP květen 2008.

⁴³ Společné prohlášení o zahájení vyjednávání k dispozici [ZDE](#).

⁴⁴ Společné prohlášení o přeshraniční spolupráci k dispozici [ZDE](#).

⁴⁵ Bližší informace k francouzským prioritám k dalšímu předpokládanému vývoji viz. EUROPOLITICS, 1.7. 2008. *It takes two to tango*.

SÚDÁN A MEZINÁRODNÍ TRESTNÍ SOUD

Popis problematiky

Súdán se v poslední době opakovaně dostává do popředí celosvětové pozornosti, a to zejména v souvislosti s pokračujícím konfliktem mezi povstaleckými hnutími⁴⁶ a vládními silami v Dárfúru, kde se situace od roku 2003 (kdy konflikt vypukl) trvale zhoršuje⁴⁷.

V souvislosti s tímto konfliktem začal v červnu 2005 situaci vyšetřovat Mezinárodní trestní soud (ICC) (na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1593). V květnu 2007 vydal ICC zatykač na súdánského ministra Ahmada Harúna a jednoho z velitelů milic Džandžavíd Muhammada Rahmána (známého též pod jménem Alí Kušajb). Súdán sice podepsal Římský statut, kterým byl ICC v roce 2002 zřízen, ale neratifikoval ho. Na základě toho pak odmítal zmíněné osoby vydat.

Jednání v institucích EU

Dne 22. května 2008 schválil Evropský parlament (EP) usnesení⁴⁸, v němž je Súdán naléhavě vyzýván ke spolupráci s ICC. Radu a Evropskou radu pak EP vyzývá k zavedení cílených sankcí proti súdánským funkcionářům (např. zmrazení jejich majetku, zamezení využívání bank, zamezení obchodu mezi těmito osobami a evropskými společnostmi). Rada bezpečnosti (RB) OSN je potom vyzývána, aby vyhověla požadavkům žalobce ICC Luise Moreno-Ocampy.

Jednání RB OSN za účasti žalobce proběhlo 5. června 2008. Moreno-Ocampo zdůraznil, že by RB měla vyslat jasný signál súdánské vládě a přinutit jí ke spolupráci a vydání Ahmada Harúna a Alího Kušajba. Dne 16. června 2008 vydala RB OSN předsednické prohlášení (S/PRST/2008/21), ve kterém připomněla rezoluci 1593 zavazující Súdán ke spolupráci s ICC a ocenila úsilí žalobce ICC postavit před soud pachatele válečných zločinů a zločinů proti lidskosti v Dárfúru. Text je nicméně kompromisem a neobsahuje požadavek na vydání dvou výše zmíněných obžalovaných.⁴⁹

Problematika Súdánu byla rovněž projednávána na zasedání Rady dne 16. června 2008. Ve svých závěrech⁵⁰ Rada vyjadřuje své hluboké znepokojení nad situací v Súdánu a vyzývá strany konfliktu ke spolupráci. Ohledně ICC pak Rada vyzývá k vydání obou obžalovaných a chce zvážit zavedení opatření proti osobám, které jsou

⁴⁶ Hnutí pro spravedlnost a rovnost (Justice and Equality Movement), Súdánská osvobozenecá armáda/hnutí (Sudan Liberation Movement/Army).

⁴⁷ Podrobné souhrnné informace k Dárfúrskému konfliktu viz. Parlamentní institut, studie č. 3.066, ke stažení [ZDE](#).

⁴⁸ Usnesení ke stažení [ZDE](#).

⁴⁹ Proti byly zejména africké státy, bližší informace viz. zprávy Stálé mise ČR v New Yorku z 24. a 25. týdne roku 2008.

⁵⁰ Závěry ke stažení [ZDE](#).

příčinou nespolupráce. Súdán by také měl ratifikovat Římský statut. Evropská rada⁵¹ z 19. a 20. června 2008 tyto závěry Rady potvrdila a doporučila, aby Rada zavedla sankce v případě, že Súdán nebude plně kooperovat.

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

EU jako globální partner pro rozvoj zaměřený na snížení chudoby a podporu růstu - program EU pro činnost související s Rozvojovými cíli tisíciletí - [11096/08](#)

Datum: 24. 6. 2008

Typ dokumentu: Zpráva Generálního sekretariátu Rady delegacím

Obsah dokumentu: Dokument vymezuje základní činnosti, kterými chce EU přispět k dosažení Rozvojových cílů tisíciletí.

ROZŠÍŘENÍ - přístupová jednání s Chorvatskem = splnění kritéria pro zahájení jednání o kapitole 27: Životní prostředí - [10993/08](#)

Datum: 24. 6. 2008

Typ dokumentu: Výzva pracovní skupiny pro rozšíření Výboru stálých zástupců LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument vyzývá Coreper, aby na své úrovni odsouhlasil splnění kritéria pro zahájení jednání o kapitole 27.

ROZŠÍŘENÍ - přístupová jednání s Tureckem = výsledky prověření kapitoly 10: Informační společnost a sdělovací prostředky - [8974/08](#)

Datum: 24. 6. 2008

Typ dokumentu: Výzva pracovní skupiny pro rozšíření Výboru stálých zástupců LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument vyzývá Coreper, aby na své úrovni odsouhlasil nesplnění kritérií pro zahájení jednání o kapitole 10.

SPOLEČNÁ AKCE RADY, kterou se mění a prodlužuje společná akce 2007/406/SZBP o poradní a pomocné misi Evropské unie pro reformu bezpečnostního sektoru v Konžské demokratické republice (EUSEC RD Congo) - [10012/08](#)

Datum: 24. 6. 2008

Typ dokumentu: Návrh společné akce Rady

Obsah dokumentu: Dokument prodlužuje mandát mise EUSEC RD Congo o 12 měsíců a mění některé její aspekty s ohledem na snahu o provedení závazných prohlášení mezi vládou KDR a ozbrojenými skupinami v provinciích Kivu.

Pátá zpráva o pokroku v provádění Strategie EU pro boj proti nedovolenému hromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva do nich a proti nedovolenému obchodování s nimi – (2008/I) - [ST 11038/08](#)

Datum: 23. 6. 2008

Typ dokumentu: Zpráva Generálního sekretariátu Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje zprávu o pokroku Strategie za první pololetí roku 2008

⁵¹ Závěry Evropské rady ke stažení [ZDE](#).

Revidovaná strategie pro boj proti financování terorismu - [10266/08](#)

Datum: 24. 6. 2008

Typ dokumentu: Zpráva protiteroristického koordinátora delegacím LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument shrnuje současnou strategii a dává doporučení k jejímu zdokonalení

ROZŠÍŘENÍ - Přístupová jednání s Chorvatskem = Kapitola 2: Volný pohyb pracovníků - [10639/08](#)

Datum: 13. 6. 2008

Typ dokumentu: Návrh společného postoje Rady EU LIMITE

Obsah dokumentu: Pracovní skupina pro rozšíření navrhuje v souvislosti s přípravou další přístupové konference s Chorvatskem společný postoj v oblasti volného pohybu pracovníků, konkrétněji přístupu k pracovnímu trhu, koordinace systémů sociálního zabezpečení či evropského průkazu zdravotního pojištění.

Návrh zprávy předsednictví EU o EBOP - [10413/08](#)

Datum: 13. 6. 2008

Typ dokumentu: Návrh zprávy předsednictví LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument shrnuje působení EU v oblasti EBOP, konkrétněji operačních aktivit (misí), plánování a provádění civilních misí a vojenských operací, identifikované problémy atd.

EU jako globální partner pro rozvoj zaměřený na snížení chudoby a podporu růstu - program EU pro činnost související s rozvojovými cíli tisíciletí - [10545/08](#)

Datum: 13. 6. 2008

Typ dokumentu: Návrh programu EU v oblasti rozvojových cílů tisíciletí LIMITE

Obsah dokumentu: Pracovní skupina pro rozvojovou spolupráci předkládá kompromisní znění návrhu programu, který rozebírá především globální závazky EU, klíčové aktivity EU pro dosažení rozvojových cílů (chudoba a hlad, vzdělávání, zdraví, životní prostředí atd.)

Provádění strategie proti šíření zbraní hromadného ničení - aktualizovaný seznam priorit - [10519/08](#)

Datum: 11. 6. 2008

Typ dokumentu: Návrh Generálního sekretariátu Coreperu a Radě LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje aktualizaci priorit, které byly přijaty Radou v prosinci 2006, a uvádí jejich přibližné odhadované náklady.

ROZHODNUTÍ RADY, kterým se mění rozhodnutí 2008/134/SZBP o policejní misi Evropské unie pro palestinská území - [10173/08](#)

Datum: 11. 6. 2008

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje posílení policejní mise a v té souvislosti zvýšení finanční referenční částky na pokrytí výdajů.

Obecné zásady EU týkající se trestu smrti: revidované a aktualizované znění - [10015/08](#)

Datum: 5. 6. 2008

Typ dokumentu: Návrh obecných zásad EU týkajících se trestu smrti LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument vymezuje zásady, které chce EU používat ve své politice. Stanovuje rovněž praktický postup k dosažení svých cílů.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2237, email: hlavacekk@psp.cz

Václav Štěrba, tel. 2237, email: sterbav@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz